

Posvátná rostlina, která po generace slouží jihoamerickým šamanům, je v západním světě na černé listině.

Cesta za
Ayahuasou
zakázaným darem
džungle

Na vlastní kůži RADKA JOHNA

↑ Chýše s věčně hořícím ohněm zevnitř... ↓ ...a zvenku.

Je to jako z pohádky Pyšná princezna. Vladař, který už není kvůli své senilitě a zkostnatělosti schopen rozumně vládnout, zakáže svým podaným zpívat. A tak švec běhá přes hranici do druhého království, aby si tam radostně z plna hrdla zapěl.

Stejná situace je dnes v této zemi s *ayahuasou*, liánou duše, rostoucí v amazonském pralese, používanou tisíce let jihoamerickými šamany při jejich ceremoniích. Přestože v posledních letech většina odborníků psychiatrů, psychologů, adiktologů nepochybuje o léčebném potenciálu ayahuascy při léčbě psychických onemocnění, úzkostí, depresí, závislostí, obsedantně kompulzivních poruch, poruch příjmu potravy, nejrůznějších traumat a frustrací a ani o jejím přínosu duchovnímu rozvoji těch, kteří se ceremonii s ayahuasou zúčastnili, je u nás stejně jako v zemích evropské unie i USA zakázaná. Léčivý nápoj užívaný při ceremoniích jihoamerickými šamany, důsledně nazývaný nikoliv droga ale medicína, vzniká několikahodinovým vařením rozdrčené liány ayahuascy spolu s listy další rostliny *chacruny*, která obsahuje DMT. Výsledný produkt je tedy západní civilizací klasifikován jako psychedelikum neboli halucinogenní psychotropní nápoj, a tak se dostává spolu s řadou drog od heroínu přes pervitin po kokain na seznam zakázaných látek. A zůstává tam, přestože odborníci upozorňují, že je naprosto nesmysl psychedelika, která při správném terapeutickém použití mohou léčit závislost, postihovat stejně jako drogy způsobující závislost.

**Ayahuasca ukazuje cestu,
práci na sobě musí každý
vykonat sám**

ZAKÁZANÉ OVOCE

A tak se už řadu let v západní civilizaci plíživě rozrůstá počet lidí přitahovaných ayahuasou. Zákazu navzdory a někdy i částečně právě pro ten zákaz. Příznivců přibývá mezi těmi, kteří se snaží vydat spirituálnější cestou v tomto konzumním světě, těmi, kteří vědí, že ceremonie s ayahuasou akcelerují duševní rozvoj, otvírají nové světy a nové úhly pohledu, těmi, kteří si ayahuasou chtějí řešit své psychické problémy, dále mezi pacienty s nejrůznějšími nemocemi, které západní medicína nedokázala vyléčit, i těmi, které fascinuje šamanská kultura Jižní Ameriky, a v neposlední řadě těmi, kteří jsou prostě zvědaví. K popularitě ayahuascy pak navíc samozřejmě přispívá i efekt zakázaného ovoce. Vznikají undergroundová společenství zasvěcených, uzavřené skupiny na sociálních sítích s desítkami tisíc členů. A pochopitelně se stoupajícím zájmem vznikl i černý trh a byznys se „zázračnou liánou“. V Peru založili nejrůznější podnikatelé, většinou cizinci, desítky ayahuascových retreat center, kde další movití cizinci toužící po ceremoniích, platí tisíce

dolarů, což jsou násobky cen před deseti, dvaceti lety. Platící gringos tam často nikdo neupozorní, že ayahuasca není pro každého a že existují kontraindikace pro její použití. Objevila se i řada podvodníků vydávajících se za šamany jak v Jižní Americe, tak i v západních zemích. Tajné ilegální seance se dnes pořádají v Los Angeles, San Franciscu, New Yorku, v evropských zemích, v Praze i na českém venkově. Kvalita takových ceremonií i těch, kteří je vedou, bývá řečneme střídavá. Někdy dokonce životu nebezpečná. Také v Peru se objevili „šamani“, kteří turisty toužící po ceremonii například přiotrávili durmanem, který pro „větší efekt“ přimíchali do zázračné medicíny. Nebo je uvedli do změněného stavu vědomí a pak okradli. Nebo využili rituálu k sexuálnímu zneužívání omámených turistek. V Praze se vypráví o „šamanovi“, který prodá zájemcům dávku ayahuascy a jde na cigáro.

Účastníky „ceremonie“ nechá jejich osudu, což je přesně ten moment, kdy může nastat skutečný problém. Ne nadarmo se nedoporučuje, aby někdo konzumoval léčivý nápoj sám na

vlastní pěst. Kriminalizace ayahuascy v západní civilizaci spolu se zprávami o jejich pozoruhodných pozitivních účincích prostě plodí své ovoce.

CESTA ZA AYAHUASCOU

Jak se vyhnout všem úskalím spojeným s ayahuasou a současně se dozvědět co nejvíc o podstatě jejího působení? Ti, kteří si chtějí ověřit, jestli má skutečně blahodárný vliv i na ně, si musejí počínat velmi opatrně. Účastnit se ceremonie, která má mít naději na úspěch neboli pozitivní působení, znamená strávit hodiny v bezpečném prostředí. V zasvěcených kruzích se tomu říká *set a setting* podle teorie Timothy Learyho. Ten první zformuloval, že základními faktory psychedelické zkušenosti jsou vnitřní nastavení – záměr, očekávání, motivace a bezpečné vnější prostředí včetně přítomnosti průvodce, terapeuta. Taková tajná ceremonie v České republice, při které hrozí, že ji kdykoliv může narušit zásahové komando policie, protože podávání ayahuascy je trestný čin, asi není to pravé prostředí pro vlastní spirituální rozvoj nebo léčbu psychických problémů. Vážní zájemci o ceremonii proto většinou s pomocí internetu hledají doporučení a reference, aby místo podvodníků objevili prověřené šamany v zemích Jižní Ameriky. Zjistí, že v Peru i Ekvádoru je několik Čechů, kteří ceremonie několikrát ročně zprostředkovávají. Kromě vlastního

KOKTEJL EXKLUZIVNĚ

šetření, kde najít to nejserióznější místo pro experiment s ayahuascou, pak musí přijít ještě další šetření. Cesta na za touto medicínou totiž rozhodně není levná záležitost. Do amazonského pralesa se tak z České republiky logicky dostávají ti nejvíc motivovaní.

V ekvádorském pralesu, v centru Posvátná Řeka, které vybudoval a už patnáct let zvelebují rodák z Vysočiny, se nás takových v lednu tohoto roku sešlo deset. Podle pokynů, které jsme dostali mailem, máme za sebou přísnou dietu, jež ayahuasca vyžaduje. Žádný alkohol, drogy, červené maso, sůl, cukr, koření, sex. V zavazadlech máme pouze biopřípravky, bio repellent, bio šampon, bio sprchový gel tak,

sdílení našich zážitků, překládá do španělštiny šamanovi a jeho komentáře naopak do češtiny nám. Strava je z místních produktů, připravovaná věčně usměvavými indiány a stále podle dietních pravidel, přísně bio, jak si žádá ayahuasca. Bio je i skvělá ekvádorská čokoláda, která se tu prodává. Ayahuasca si ovšem nepřije, abychom ji před ceremoniemi konzumovali, takže ji ochutnáme až po návratu do Prahy. Poslední lehké jídlo před ceremonií je v poledne. V pět večer si ještě kdo chce může dát šálek banánové kaše s rozemletými ovesnými vločkami. Pít vodu nebo odvar ze sušených listů *wayusy*, který se chutí podobá černému čaji, je možné jen do sedmi hodin. V osm patnáct začíná obřad.

Světlejší pruh džungle mezi nízkými zdmi a střechou altánu se změní ve svítící obruč, která se začne stahovat kolem mne, obepíná mne, že se skoro nemohu pohnout

jak vyžaduje zde žijící komunita, která důsledně chrání svoji přírodu. Každý větší strom je tu posvátný, každá řeka, každý vodopád. Jinak máme už jen pár věcí na sebe, které člověk potřebuje tady v tropech, kde i déšť je jako teplá sprcha.

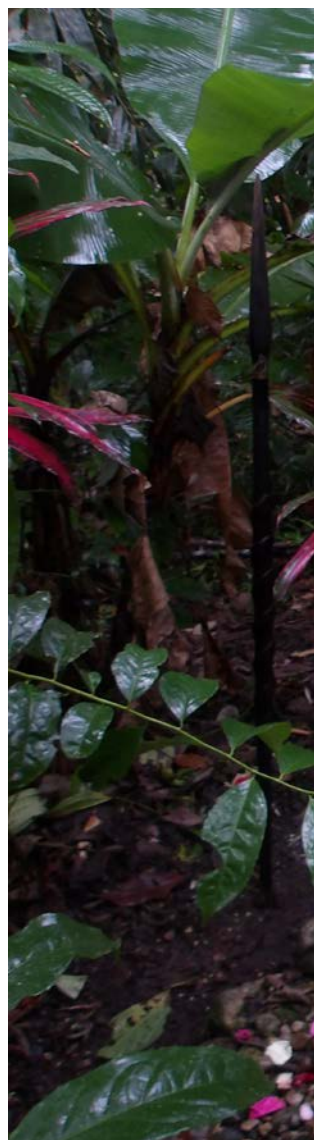
Několik dnů před námi sem do ekvádorského pralesa dorazil z Peru slavný šaman Maestro Sina z kmene Shipibo. Povede během našeho desetidenního pobytu čtyři ceremonie. Pomáhat mu bude jeho syn, který se učí šamanskému umění, stejně jako duchovní otec této kolonie, rodák z Vysočiny, jehož české příjmení pro něj ztratilo smysl a proto přijal jméno Jan Rostlinka. Další Češka, vystudovaná psycholožka Barbara, organizuje celý náš pobyt i expedice do pralesa, který mačetou prosekává indián Omar. Hlavně ale ráno po každé ceremonii, při společném

CEREMONIE

Centrem pralesní kolonie je templ, ve kterém se ceremonie konají. Je to obrovský oválný altán obklopený dřevěnými chatkami, které tu za patnáct let postavili indiánští tesaři. V tropickém podnebí nemusí být tepelně izolované, není třeba řešit topení, ale je tu zavedená elektřina, kterou stačí vyrobít pár solárních panelů ohřívajících i vodu ve sprchách. Další dominantou je indiánská chýše s věčně hořícím ohněm, nad kterým se suší svitky tabáku. Pralesním luxusem jsou pak tři splachovací toalety stejně jako vodovod s pitnou vodou. Kolem cestiček lemovaných kameny jsou nádherně kvetoucí keře a rostliny, jako bychom byli v botanické zahradě. Okolo palmy a pak prales. Ráj na zemi. V templu jsou kolem stěn rozloženy matrace připravené na ceremonii. Z vybavení chatek si

bereme deky a polštáře. Usazujeme se každý na svém místě. Nikdo nesmí rušit druhého, přibližovat se k němu během ceremonie, snažit se jakkoliv pomáhat, ale ani opustit templ, aby si vyrazil do pralesa nebo k posvátné řece lemující pozemek. Každý zůstane několik hodin sám se svými myšlenkami a představami. U dveří se posadil indián, který bude dohlížet na naše bezpečí. Přichází šaman.

Jeden po druhém si jdeme pro kalíšek ayahuascy. Stejnou dávku vypije šaman i všichni jeho pomocníci. Pak indián odnese svíčku, která stála uprostřed templu a zhasne světlo. Tma je téměř absolutní. Vidíme jen světlejší pás keřů a palem

v džungli v pruhu mezi nízkými zdmi templu a obrovskou temnou střešou vzepřenou na trámech. Slysíme koncert cikád a papoušků. Po půl hodině začne šaman do tmy zpívat první posvátnou píseň *Ikaros*. Od toho okamžiku uslyšíme *Ikaros* bez přerušeni čtyři hodiny. Indián střežící naše bezpečí nás postupně vodí před šamana. Každý z nás si sedne do tureckého sedu před jeho matraci a šaman každému na míru, podle toho jaké energie z něho cítí, zpívá tři písně. Veselé, smutné, konejšící, povzbuzující, bojovné. To vše se mísí se zvuky pralesa. K šamanovi zpívajícímu *Ikaros* se často přidává druhý hlas. To je ještě vysvětlitelné. Je to zřejmě jeho syn, který se učí šamanským praktikám. Ale pak slyšíme i ženský hlas, přestože v templu žádná žena, která by znala *Ikaros*, není. Nevysvětlitelné. Po dvou hodinách od začátku ceremonie si každý, komu se zdá, že necítí žádné zvláštní účinky medicíny, může říct o přídavek. Udělám to, vracím se tmou na matraci a čekám. Nic.

Tos mi toho moc nepředvedla ayahuasco, myslím si zpupně. Tohle je tedy všechno?

A pak to přijde. Světlejší pruh džungle mezi nízkými zdmi a střešou altánu se změní ve svítící obruč, která se začne stahovat kolem mne. Obepíná mne, že se skoro nemohu pohnout. Za ní vyrostou masivní cihlové zdi věžeňské kobky. Templ zmizel. Nejsem schopen prorazit ty zdi. Nemohl bych vstát a odejít. Nevidím nic než zdi vězení. Ležím bezmocně na zemi. Vzdávám se. Vyhrálas, ayahuasco. Prosím tě, propuť mne v milosti. Ale ať zavírám nebo otvírám oči, je to pořád stejné. Chci pryč. Chci vidět normální svět, ne tyhle mohutné temné cihlové zdi a mříže. Slyšíš, ayahuasco? Jsem nemohoucí, nevidoucí, odkázán na cizí pomoc. Vůbec nevím, co bych dělal, kdybych teď potřeboval jít na toaletu. A co když se mi už nikdy nevrátí normální vidění? Co jsem si to sám dobrovolně způsobil? Slepce navždy? V tom okamžiku jsem se stal všemi slepci světa. O co všechno

↑ Zleva: Radek John, Jan Rostlinka, Maestro Sina, Markéta Johnová, Barbara.

přicházejí! A co je mučivější? Být slepcem, který nikdy nic neviděl anebo tím, který oslepl a už nikdy nevidí všechny krásy světa? Příšerný osud. A jestli to takhle zůstane? Už nikdy nevidím svou krásnou ženu? Snažím se představit si ji. A v té chvíli mi ayahuasca do nejmenšího detailu promítne mé první milování s ní před mnoha lety. I s detaily, které jsem dávno zapomněl. Navzdory času je stále stejně krásná, uvědomuji si. A já to už nikdy nevidím, panikařím. Jestli se mi vrátí zrak, tak první, co musím udělat, je zopakovat tu stejnou situaci jako poprvé. Toužím být s ní teď hned, ale cihlové zdi vězení mne nepustí. Vybavuje se mi slavná fotka Johna Lennona objímajícího ležící Yoko Ono. Přesně tak teď toužím objímat svou ženu. Připlazit se za ní ve tmě templu. A pak na mne ayahuasca promluví: „Drž se své ženy, děláš z tebe lepšího člověka,“ opakuje mi několikrát.

Nakonec světelná obruč povolí. Zdi mizí. Znovu vidím, že ležím ve tmě templu. A to, co bylo světelnou

obručí, která mne beznadějně spoutala, je jen světlejší proužek pralesa mezi nízkou zdí a střechem temného altánu. A papoušci rvou a cikády je doprovázejí. A já jsem šťastný a znovu zamilovaný jako kdysi dávno na počátku. Uběhly čtyři hodiny. Šaman přestává zpívat své posvátné písně Ikaros. Ceremonie končí. Někteří zůstávají spát na matracích v templu, jiní si berou deku a polštář, aby dospali zbytek noci ve svých chatkách. Ráno nás čeká sdílení.

SKUPINOVÁ TERAPIE

Ayahuasca opravdu není rekreační droga, kterou by někdo bral z nudy nebo prostě pro zpětření. Nejen proto, že řada účastníků při ceremonii zvrací nebo má dokonce průjem. Užívání medicíny je práce na sobě, zdůrazňují jihoameričtí šamani, ať už se u jednotlivých účastníků ceremonie jedná o léčení psychiky nebo nejrůznějších nemocí, nebo prostě o hledání spirituální

Tajemství PRALESA

Ayahuasca (*Banisteriopsis caapi*) má **ČOKOLÁDOVĚ HNĚDOU A HLADKOU KŮRU**. Listy jsou vstřícné, oválné, celokrajné, 8-18 cm dlouhé. Růžové květy mají 12-14 mm v průměru. Plodem je ořech. Tato liána se rozmnožuje vegetativně, protože **ZŘÍDKA KVETE** a nasazuje semena. Semena vejčovitěho tvaru jsou začerstva zelená, ale s věkem hnědnou. Roste v tropické Jižní Americe. Ve skleníkovém prostředí se **DÁ PĚSTOVAT I V CHLADNĚJŠÍCH OBLASTECH**, ale přirozeně se jí daří nejlépe v subtropickém nebo tropickém podnebí.

cesty. Sdílení je nedílná součást této práce. Po snídani, kterou nám servírují usměvavé indiánky a z talířů ujdá ohočený papoušek, se opět scházíme v templu.

Jeden po druhém líčíme své zážitky z ceremonie. Spektrum účinků ayahuasca je neuvěřitelně široké. Každý z nás prožil docela jinou noc. Od manažera nadějněho startupu, kterého ayahuasca vystřelila do kosmu, aby se stal jeho součástí a současně byl ale také vším, co nás obklopuje v tomto světě, ke kterému cítil všeobjímající lásku, přes zdravotní sestru, kterou ayahuasca v rychlém sledu vystavila nepříjemným vizím, jimž vůbec nerozuměla, takže ceremonie pro ni byla mírně řečeno nekomfortní, po manažera stavební firmy, který se na ceremonie do Amazonie vrací opakovaně. Ocitá se při nich často v kůži německého vojáka, jenž má karmický vztah lásky, ale je povolán na frontu, kde ví, že zemře. Většina sezení mu přináší nové detaily této situace, o které je přesvědčený, že jde o návrat do jednoho z jeho minulých životů.

Šaman poslouchá prožitky jednotlivých účastníků a komentuje je. U manažera startupu je spokojen. Zdra-

votní sestře říká, že příště by měla vzít menší dávku. Uklidňuje ji, že jde o proces, při kterém ji medicína zbavuje negativních energií a psychických bloků. Manažerovi stavební firmy říká, že kolem něj vidí „přisedlou duši“, nějakého zemřelého příbuzného, která mu komplikuje životní vztahy. Měl by se s ní přátelsky rozloučit. Doporučuje mu kromě ceremonií i zvláštní kúru – listy česnekové palmy a ještě dalšího keře má každý den pod-

řít a v odvaru z nich se vykoupat.

Pro hmotně založeného čtenáře je to asi trochu moc – minulý život, přisedlá duše. Ale naše úcta k ayahuasce i k šamanovi je pro prvním sezení tak bezmezná,

že nikdo jeho závěry nezpochybňuje. I já viděl při další z ceremonií záblesky z minulosti na cimbuří hradu, který dobývalo nepřátelské vojsko, i z budoucnosti v jakési futuristické nemocnici, kde jsem odmítl, aby mi mladý lékař daroval ledvinu s tím, že už to nestojí za to. Mladý muž, talentovaný na práci s kovem, byl při ceremonii obdáván vizí dokonalého splynutí mužské a ženské energie, do kterého měl to štěstí být přizván a stát se jeho součástí. Pozoruhodnou ceremonií, při které začalo pršet, prožila

Zpracování toho, co ayahuasca člověku ukáže, může trvat měsíce i roky

↓ Omar Yumbo pozoruje posvátnou řeku Piatuu.

↑ Ayahuasca rostoucí v centru. ↗ Omar Yumbo a Radek John v džungli.

i moje žena. Proměnila se v kapky deště bubnujícího na plechovou střechu templu. Splynula s přírodou. Tak se jí to zalíbilo, že chtěla víc a víc deště. To už dešť padal na plechovou střechu takovou silou, že skoro přehlušoval posvátné písně Ikaros. A víc, ještě víc, přála si moje žena. Stala se tím mrakem, ze kterého přšelo. Cítila obrovskou sílu a hluk toho přírodního živlu, kterým byla. A ještě víc! Stala se tropickou bouří! To už všude kolem templu bylo pět centimetrů vody. Dokonalá potopa. A ještě víc, přála si stále. To už ayahuasca musela zřejmě zakročít. Pár centimetrů před obličejem mé ženy se objevila obrovská rozevřená tlama jaguára a ozvalo se jeho děsivé zarvání. Vykřikla a vymrštila ruku před svůj obličej. My ostatní, kteří jsme leželi v templu a poslouchali rachot deště na plechové střeše, jsme uslyšeli její výkřik a pak náhle ... dešť přestal. Řadu dalších účastníků výpravy během ce-

remonii medicína vracela k okamžikům a situacím jejich životů, které jim způsobily nejrůznější traumata. Zřejmě jim tak plnila záměr, se kterým do Ekvádoru přijeli.

Ukázalo se, jak velký smysl má opakovat setkání s ayahuascou, která tak může postupně otvírat psychické problémy, ať už vznikly v dětství, milostném, rodinném nebo pracovním životě, a pomáhat k jejich řešení tím, že si člověk traumatické situace znovu odžije, což i podle psychologů západní civilizace je způsob jak se traumatizovat. Ayahuasca přitom mnohdy může být účinnějším nástrojem než běžná psychoterapie praktikovaná v západních civilizacích. Kdosi napsal, že jedno sezení s ayahuascou vydalo za sto psychoterapií. Ale znovu, jak často opakují zasvěcení: Ayahuasca ukazuje cestu, práci na sobě musí každý vykonat sám. Zpracování toho, co ayahuasca člověku ukáže, může trvat měsíce i roky.

ZÁVĚREČNÁ CEREMONIE

Konečně je před námi čtvrtá ceremonie. To netušíme, že bude nejdivočejší. Už jsem vyladěný na ayahuasce, otevřený k jejímu působení. Po chvíli, kdykoliv zavřu oči, se mi začínají zjevovat obrazy. Ayahuasca mi je ukázala už v předchozí ceremonii. Tehdy to byly obrovské anakondy s fascinujícími barevnými vzory na vypasených tělech vzpínající se k nebi. Barokní sloupy, jaké známe z kostelů, tyčící se až k oblakům, a nakonec chrám s věžemi rostoucími nekonečně vysoko do kosmického prostoru. Šamani radí při každé ceremonii přistupovat k ayahuasce s určitým záměrem. Tentokrát jsem ji oslovil s přáním: „Nedávej mi, co chci, ale co potřebuji.“ Začala mě bombardovat ob-

razy skvostných látek posetých lesknoucími se diamanty, měnících barvy od zlaté přes stříbrnou až temně modrou a fialovou s pablesky šperků a perel. Ohromovala mě intarzovanými kazetovými stropy, dechberoucí architekturou odvážných, dokonale zdobených konstrukcí, vlysů, plastických zdí, ornamentů, geometrických tvarů, dekorativních stěn, prostorových obrazců s proměňujícími se barvami. Když jsem otevřel oči, byl jsem zpátky v templu. Kdykoliv jsem je zavřel, objevil se další vzor, další barvy, další skvosty, a tak pořád dál: zlato, stříbro, mramor a další obrazec a fantaskní budova složená z modulů. Kdyby ji nějaký architekt dokázal navrhnout, vyhrál by všechny architektonické soutěže světa, řezy tou budovou, průsvity, dokonale vycizelované detaily. Jako by mi ayahuasca chtěla ukázat všechny krásy a poklady, co na světě existují, a i ty, na které lidstvo ještě nestačí. Ale to není to, co potřebuji, začal jsem v duchu namítat po nějaké době. Nechci sebekrásnější věci. Potřebuji vidět lidi, vztahy, vazby, živoucí svět... Otvírám oči a vnímám pohyb ve tmě templu. Vzdal jsem se tak všeho toho bohatství, které by mi ayahuasca nabídla při každém sevření víček. Rozhlížím se po templu a najednou ke svému překvapení zjišťuji, že i v té tmě vidím, co jsem neviděl při předchozích ceremoniích. Stíny přecházející mezi matracemi. Drobná gesta přítomných. To, jak vzdychají, když překonávají nepříjemné obrazy. Jak zápolí se svými traumaty. Jednomu je vysloveně zle. Těžce dýchá, jakoby zažíval návaly paniky. Snaží se dostat ke dveřím. Indián, který stráží naši bezpečnost, ho usadí do křesla stojícího vedle dveří. Muž se hroutí v křesle. Strhává ze sebe triko. Bojuje se zvracením. Drama, které se odehrává před mýma očima. Indiáni dohlížející na naše bezpečí muže vyvádějí z templu, aby se nadýchal čerstvého vzduchu. Dveřmi ale vcházejí další stíny. Mužské i ženské siluety. Muži jako by měli kápe, ženské siluety jsou průsvitné. Procházejí se templem. Některé se zastavují u ležících postav. Další zmizí a náhle se objeví na jiném místě. Templ se teď hemží postavami. Některé si šeptají, jiné pozorují siluety ležící na matracích. Další stín v kápi vstoupil do

Každý z nás si sedne do tureckého sedu před jeho matraci a šaman každému na míru, podle toho jaké energie z něho cítí, zpívá tři písně

templu. Soustředím se na něj. Jde do středu místnosti, zastaví se a najednou. Co se to stalo? Zmizel. Jako by nešlo o živoucí osobu. Je to možné? A ti ostatní snad živoucí jsou? Duchové rostlin, říkají šamani, duchové pralesa, duchové zvířat... Hra stínů je tak tajemná, že už mě ani nenapadne zavírat oči. Vidím energie ostatních lidí

KOKTEJL EXKLUZIVNĚ

v jejich soubojích s traumaty ochromujícími jejich životy? Vidím emoce, strachy, hrůzu, paniku, uvolnění, energie prolétající se mezi sebou, silová pole temnoty a světla, sympatie, antipatie, vztahy, lásky, smutky, nenávisti...

Ob dvě matrace ode mě se rozvzlykala dívka prožívající nějaké děsivé trauma. Siluety se shromažďují u její matrace. Vidím, jak Šaman zaregistroval, že je dívka v nesnázích a začal pro ni přes celý templ zpívat konejšivý Ikaros. Před mýma očima se tak začíná odehrávat souboj temných energií, které v té chvíli mají dívku v moci, s posvátným zpěvem šamana. Divadlo světa. Souboj temných sil s těmi očistnými. Šamanův zpěv dívku nedokáže uklidnit. U její matrace vidím čtyři temné stíny. Sedí v řadě jako sudičky u kolébky novorozence. Živoucí bytosti to nejsou. Tolik indiánů v templu není a ostatní leží na svých místech. Dívka pláče, až se zajíká. Já už to nevydržím, šeptá. Šamanův syn jde k jejímu lůžku a zpívá jakýsi druhý hlas posvátného Ikarosu přímo pro ni. Dívka se trochu uklidňuje, ale pak znovu propukne v pláč. Další kolo této strhující bitvy světla se stíny. Uklidnění nepřichází. Nové výbuchy pláče. Souboj s běsi té dívky je fascinující. Z jakési maringotky, která se tu najednou

objevila, se teď vysunula šikmá plošina a po ní klušou do templu další účastníci toho dramatu. Jako nějaký expediční sbor útočící z bojového vozidla pěchoty. První stín je jen shluk temné hmoty. Proč nejsi v přestrojení, ptá se démon v obrovské masce zkosené do špice a s kopím v ruce, který stráží vchod do maringotky. Převlek není potřeba, odsekl mu shluk temné hmoty a vydal se k matracím na vzdálenější straně templu. Z maringotky vystupují další, teď už v maskách podob-

Spektrum účinků ayahuascy je neuvěřitelně široké

ných těm z časů egyptských faraonů, s kopími v ruce. Obsazují templ, obkličují lidi na matracích. A proti nim jen zpěv šamana. Posvátné písně

k zahnání démonů a negativních energií. Jsem svědkem neúprosné bitvy mezi dobrem a zlem? Nerovný boj na život a na smrt.

Začínám chápat, že teď mi ayahuasca dává, co potřebuji. Dar vidět, co ostatní nevidí. Možnost pozorovat to velké divadlo světa – *theatrum mundi* – na příběhu mikroskupiny. Ale svět je složen z takových mikroskupin, v nichž se odehrávají podobné souboje. Teď si uvědomuji, že pozorovatel je moje pravá životní role od dětství. Všechny knížky i filmy, Memento, Bony a klid a další, které jsem psal, byly výsledkem pozorování věcí

↓ Rituál Sananga. ↘ Zdroje DMT: *Chacruna Psychotria viridis* a *Chalipanga Diplopterys cabrerana*.

→ Prožitek spojený s ayahuascou je **naprosto individuální**. Vizuální vjemy, které vám může promítnout, mohou otevřít staré rány a nemusí jít o příjemnou zkušenost.

a jevů, jichž si často nikdo předtím nevíš. A jejich přesného popisu včetně charakteristických detailů. To je tvůj život, tvoje dovednost, tvé štěstí, to, co potřebuješ k životu, abys byl spokojený. Vidět a vědět. Toho se drž, říká mi ayahuasca. A já si prožívám záchvaty nadpozemské radosti z toho, že jsem právě teď vševidoucí, nezranitelný, nad tím vším. Cítím tu rozkoš, jako bych byl bůh... Měl bych sedět po jeho pravici. Nejsem ten hlavní, všemohoucí. Kdybych byl, pomohl bych té dívce, která právě začala znovu hystericky vzlykat. Ale vidím, vnímám, cítím. I to jsou božské atributy. Tak alespoň rozpřahuji doširoka ruce, upírám pohled na strop templu a vysílám žádost všemohoucímu – pomoz prosím tě nešťastníci, která tu pláče. Já to nedokážu. Dokázal to nakonec šaman. Přivedli ho k matraci té dívky a on zpíval, měnil vibrace hlasu, dosáhl toho, že dívka se postupně utiňuje. Ikaros vítězí. Ne nadlouho... V hluboké noci se pak najednou dívka posadila a začala se šíleně zajíkávat smát. Smála se tak, že nemohla popadnout dech. Vrtěla hlavou a opakovala si jen ježíšmarjá. I tenhle poslední záchvat ale šaman nakonec uklidnil svým zpěvem. Žádné doteky, žádné objímání a konejšení, jen posvátné písně, jejich melodie a vibrace. Když pak dívka definitivně ztichla, ayahuasca mě vrátila k hodnocení mého života. Uvědomil jsem si, že když jsem se snažil v životě být aktérem, byl jsem mnohem méně úspěšný než jako pozorovatel. Pozorovatel – to je má role na tomto světě, moje místo, můj smysl života, moje síla. Vždyť i pozorovatel se stává aktérem, když dobře zformuluje a zveřejní výsled-

ky svých pozorování. Psychologové západní civilizace by asi řekli, že mě ayahuasca donutila kriticky hodnotit své vzorce chování a bilancovat, které jsou užitečné a tak dále a tak dále. Každopádně mi ukázala že člověk vlastně nepotřebuje všechno to bohatství, skvosty a luxus, které mi zpočátku předváděla. Potřebuje žít bytostí kolem sebe, vztahy, soubor temnoty se světlem. A nakonec, jako bonus, mě donutila během několika hodin zkoumat svůj život až někde k dětskému věku, od prvních literárních krůčků až po dnešek a uvědomovat si, co jsem dělal správně, co méně správně a co docela zbytečně. Očistná životní bilance v jediné noci.

CO SE VĚTŠINA Z NÁS NIKDY NEDOZVÍ

A tohle všechno je zřejmě jen zlo-mek toho, co všechno ayahuasca

umí a co se většina příslušníků západní civilizace nemá šanci dozvědět, protože je zakázaná. Tak jako v pohádce Pyšná princezna, zůstaneme pravděpodobně ještě dlouho v království, v němž senilní, zkostnatělý vladař zakázal zpívat a jen někteří překročí hranici do jiného království, aby si zplna hrdla zapěli. A pouze jako volání na poušti se občas ozývají hlasy odborníků upozorňující, že DMT nevyvolává závislost, naopak ji léčí, není spojeno s kriminogenními riziky, gangy, trestnou činností. Ti nejdůležitější dokonce formulují, že je v České republice třeba udělat revizi možnosti terapeutického využití DMT a podobných látek, s cílem zavést možnost certifikovaných zařízení, které by mohly s těmito látkami zacházet zcela legálně v terapeutickém prostředí pro dospělou populaci. 🌐

Jerónimo Mazarrasa z výzkumného týmu ICEERS (International Center of Ethnobotanical Education Research and Service).

Psychedelické rostliny a houby jsou u nás momentálně legálně nedostupné (vyjma vědeckých výzkumů). Můžeme však předpokládat, že s narůstajícím zájmem veřejnosti, počtem odvážlivců, kteří zkušenost podstupují, i tlakem odborníků, kteří zákonodárcům mávají před obličejem vypovídajícími vědeckými daty, nás v následujících letech čekají postupné kroky k integraci rozličných přístupů poskytování psychedelické zkušenosti do naší společnosti. Jedním z těchto kontextů je právě ten rituální – ceremoniální, jehož přesné náležitosti stráží jako umění starověké technologie právě původní národy.

V úzké spolupráci a s náležitým respektem i vnímáním

PSYCHEDELICKÉ ROSTLINY A HOUBY

Rituály z pralesa až k nám

potřeby reciproce, se mezinárodní organizace ICEERS (International Center of Ethnobotanical Education, Research and Service) – Mezinárodní centrum etnobotanického vzdělání, výzkumu a služeb – věnuje hledání cest, jak nejlépe přistoupit k nelehkému úkolu propojení domorodé moudrosti a potřeb západního

Pravdou je, že většinou jsou tyto rostliny velmi přínosné, ale někdy prostě můžou ublížit

člověka tak, aby tato „technologie“ mohla být bezpečně dostupná i v našem světě. Jedním z lidí týmu ICEERS, které budeme pravděpodobně nazývat v budoucnosti průkopníky v této specifické oblasti, je i Jerónimo

Mazarrasa. Ten v odpovědích na několik otázek nastínil myšlenkové pochody související s možnou budoucí cestou psychedelických rituálů do našeho světa.

Co je tvoje práce, Jerónimo?

Nazval jsem to sociální inovací a přiznám se, že bylo dost těžké to pojmenovat. Sociální znamená skupiny lidí a inovace označuje nové věci. Sociální inovace tedy znamená přimět skupiny lidí dělat nové věci. Jasně, tyto rostliny samozřejmě nejsou nové, ale pro nás ano. Pro naši společnost jsou.

Takže v podstatě vymýšlíš, jak můžeme jako západní společ-

nost přistoupit k implementaci psychedelických rostlin a hub do našeho „moderního“ světa?

Ano. Hodně přemyslím o tom, jaké by byly nezbytné kroky k integraci praktikování něčeho, co nazýváme „ceremoniální rostlinná práce“, aby tyto rituály mohly být jednoho dne, v budoucnu, v naší společnosti praktikovány legálně a bezpečně.

A na co jsi zatím přišel?

Určité zákony se budou muset změnit. Taky to znamená, že i kolektiv facilitátorů (těch, kteří látku podávají) bude muset následovat určité bezpečnostní postupy a ustanovit lepší protokoly, stát se organizovaným a jednotným, aby si mohl skutečně sednout k pomyslnému kulatému stolu a začít vyjednávat s úřady. Taky to znamená, že je nutné, aby vznikl určitý druh podpůrných center nebo nemoc-

nic, který je zcela nezbytný pro případ, že se něco nevydaří, protože i to se děje.

V ICEERS nyní provozujeme bezplatnou podpůrnou službu, kam přicházejí lidé, jejichž kvalita života se vlivem užití těchto rostlin (a hub) z různých důvodů zhoršila. Takže jsme si vědomi toho, že i tohle se může stát.

Je to asi trochu jako v životě – i když uděláš všechno proto, abys vykryl možná rizika, třeba v autě (pravidelný servis, airbagy, pásy, odpočinek, pozornost), stejně neovlivníš, jestli zrovna řidič v protisměru neupadne do mikropánku nebo do tebe někdo nenarazí zezadu v koloně...

Pravdou je, že většinou jsou tyto rostliny velmi přínosné, ale někdy prostě můžou ublížit. Někdy se dá snadno říci, proč se tak stalo, a je to spojené s takzvaným *bad practice* – se špatným postupem. Jindy se to ale prostě stane, i když učiníte všechna možná nejlepší opatření. A tak kolektivně prostě musíme vědět, jak se postarat o lidi, kterým tyto látky ublíží.

Myslím, že to nejsou jen látky, které jsou nebezpečné. Mnozí odborníci opakovaně upozorňují, že i legislativní postavení psychedelik a vlastně i dalších psychoaktivních látek je pro společnost škodlivé. Není to paradox? Zákony, které mají chránit, tak naopak škodí?

Když je něco posvátné, znamená to, že je to důležité

Je tady skupina rostlin, které jsou na některých místech považovány za posvátné medicíny a úplně ty stejné rostliny mají jinde nálepku toxické jedy. Přitom jsou to pořád stejné rostliny. A to o něčem vypovídá. Když je něco posvátné, je to tak proto, že je to velmi důležité a smysluplné, a musí se s tím zacházet s péčí, musí se to chránit. A když je něco jedovaté, pak to znamená, že je to opravdu škodlivé a že se s tím musí zacházet nanejvýše opatrně. Ve chvíli, kdy tady máme dvě skupiny lidí, které mají zcela opačný názor na tu samou rostlinu, pak můžeme vytušit, že je za tím ještě něco zcela jiného, co nemá nic do činění s tou rostlinou, ale s tím, jak se s ní nakládá a jak se používá.

Evidentně tady něco nehraje...

Podle mého názoru jsou za tím prostě rozhodnutí, která byla učiněna už dávno. Některé z těchto zákonů byly sepsány před více než šedesáti lety, tehdy byl ale svět úplně jiným místem. Berlínská zeď se teprve začala stavět, Amerika byla stále segregovanou zemí a černoši nesměli ani do autobusu.

Homosexualita se považovala za nemoc a Československo teprve čekalo prožití Pražského jara a následující tvrdá opatření.

Přesně. Tehdy byly sepsány a přijaty tyto zákony. Před více než šedesáti lety. A tak už je snad na čase je změnit. Svět kolem se změnil. 🌍

VĚDA vs ŠAMANSTVÍ

Také ČEŠTÍ VĚDCI ZABROUSILI DO VOD PRALESA a domorodých kultur a pod vedením MUDr. Tomáše Páleníčka zkoumali s přenosnými přístroji EEG NEUROBIOLOGICKÝ ÚČINEK psychoaktivního nápoje ayahuasca užitého v tradičním prostředí a za přítomnosti šamana. Do dnešního dne proběhly dvě přípravné expedice (podporované Nadačním fondem Neuron a Nadačním fondem pro výzkum psychedelik PSYRES), kdy výsledky posbíraných dat (a jejich srovnání s daty posbíranými v klinickém kontextu) by mohly osvětlit, jaký vliv má TRADIČNÍ PROSTŘEDÍ A RITUÁLNÍ KONTEXT na účinek ayahuascy na mozek i psychiku člověka.